

IZVJEŠTAJ SA SMJERNICAMA KAKO PROGRAM GRAĐANSKOG ODGOJA PRILAGODITI I PRIBLIŽITI OSOBAMA OŠTEĆENA SLUHA I VIDA

Izvještaj izradila: Nikolina Jureković

U SVRHU PROJEKTA | JAČANJE MLADIH I DJECE S INVALIDITETOM ZA PROAKTIVNO DJELOVANJE I
POVEĆANJE GRAĐANSKE PARTICIPACIJE

Sadržaj

1.	UVOD	2
2.	ANALIZA ANKETA.....	3
1.1.	PRILAGODBA INFORMACIJA	4
1.2.	NASTAVNE METODE	4
1.3.	INFORMIRANOST O PRAVIMA.....	6
1.4.	SUDJELOVANJE.....	6
1.5.	PROBLEMI U NASTAVI.....	9
1.6.	ZAKLJUČAK ISTRAŽIVANJA.....	11
2.	METODE PRILAGODBE GRAĐANSKOG ODGOJA ZA DJECU I MLADE OŠTEĆENA VIDA/ SLUHA.....	13
3.	SMJERNICE ZA PRILAGODBU GRAĐANSKOG ODGOJA UČENICIMA OŠTEĆENA SLUHA I VIDA.....	20
3.1.	CILJEVI I ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA.....	23
3.2.	TEME	41
4.	ZAKLJUČAK	50

1. UVOD

Građanski odgoj, kao važna komponenta obrazovnog sustava, igra ključnu ulogu u formiranju odgovornih građana i aktivnog sudjelovanja u demokratskom društvu. Program građanskog odgoja predstavlja bitan dio školskog kurikuluma, te ima za cilj educirati učenike o temeljnim vrijednostima demokracije, ljudskim pravima, društvenoj odgovornosti i aktivnom građanstvu. Program građanskog odgoja obuhvaća različite teme, uključujući ljudska prava, građanske dužnosti, politički sustav, ekološku svijest, rodnu ravnopravnost i mnoge druge aspekte društva. Kroz interaktivne metode i aktivnosti, učenici se potiču na razgovor, analizu i kritičko razmišljanje o tim važnim temama.

Ovaj program igra ključnu ulogu u oblikovanju budućih generacija građana koji će doprinijeti razvoju društva i promicanju demokratskih vrijednosti, te je od ključne važnosti da bude prilagođen osobama s invaliditetom kako bi isti ravnopravno od njega izvukli maksimalne benefite.

Kroz provedbu aktivnosti Građanski odgoj za sve!- Strukturirani dijalog o prilagodbi programa građanskog odgoja za OSI u sklopu projekta „Jačanje mladih i djece s invaliditetom za proaktivno djelovanje i povećanje građanske participacije“ odrađeno je nekoliko ključnih koraka koje su omogućile nastanak ovog Izvještaja, te je stoga Izvještaj također podijeljen u 2 ključna djela.

Prvi dio odnosi se na analizu anketa i utvrđivanje modela prilagodbe gdje je vidljivo što djeca i mlađi s invaliditetom misle o tome kako bi građanski odgoj trebao izgledati u provedbi, te koji su to modeli prilagodbe koji se trebaju provesti da bi se to postiglo.

Drugi dio odnosi se na uspostavu smjernica za samu prilagodbu građanskog odgoja temeljenu na Prijedlogu okvirnog kurikuluma izvannastavne aktivnosti Zajednica aktivnih građana — ZAG za osnovne i srednje škole u gradu Zagrebu.

Ovaj izvještaj izrađen je na temelju istraživanja i konzultacija većinom organizacija civilnog društva s djecom i mlađima oštećena sluha i vida i kao takav otvoren je za doradu. Ovaj izvještaj zapravo je prijedlog donositeljima odluka u kojem smjeru krenuti kod prilagodbe programa građanskog odgoja prije nego ga se implementira u škole kao konačan.

2. ANALIZA ANKETA

Uvođenje inkluzivnih pristupa obrazovanju i aktivnom sudjelovanju osoba s oštećenjem vida ili sluha ključno je za stvaranje društva u kojem svi imaju priliku ostvariti svoje potencijale. U tom kontekstu, provedena je anketa koja je okupila 102 djece i mladih s oštećenjem vida ili sluha. Ova vrijedna inicijativa provedena je putem Google Docs obrasca, surađujući s organizacijama koje okupljaju osobe oštećena vida i/ili sluha, kako bi se osigurala jednostavnost i efikasnost sudjelovanja.

Anketa je provedena kao sastavni dio aktivnosti " Građanski odgoj za sve!- Strukturirani dijalog o prilagodbi programa građanskog odgoja za OSI." Cilj ove aktivnosti jest potaknuti inkluziju i sudjelovanje osoba s oštećenjem vida ili sluha u procesu zagovaranja te njihovu aktivnu ulogu u identificiranju prioriteta unutar programa građanskog odgoja. Jedan od glavnih prioritetnih aspekata je prilagodba programa građanskog odgoja kako bi bio što inkluzivniji i pristupačniji osobama s oštećenjem vida i sluha.

Provjeda ankete ključan je korak u procesu definiranja modela prilagodbe programa građanskog odgoja. Cilj je dobiti uvid u stvarne potrebe i izazove s kojima se ova ciljna skupina suočava te na temelju toga oblikovati modele prilagodbe programa građanskog odgoja.

Uključivanje 102 člana ovih organizacija u anketu pruža bogatstvo podataka koji će poslužiti kao temelj za kreiranje inkluzivnih obrazovnih modela. Ova inicijativa ne samo da potiče aktivno sudjelovanje OSI u oblikovanju vlastitih obrazovnih iskustava, već i pomaže izgradnji društva koje istinski cijeni različitosti i pruža jednakost svima.

U istraživanju je sudjelovalo 102 ispitanika, osobe oštećena vida ili sluha između 7 i 25 godina. Anketa se sastojala od 9 pitanja od kojih je jedno bilo neobavezno i zahtijevalo je upisivanje odgovora, dok je ostalih 8 pitanja bilo potrebno vrednovati na skali od 1 do 4, gdje 1 označava-nimalo se ne slažem, a 4 označava- u potpunosti se slažem.

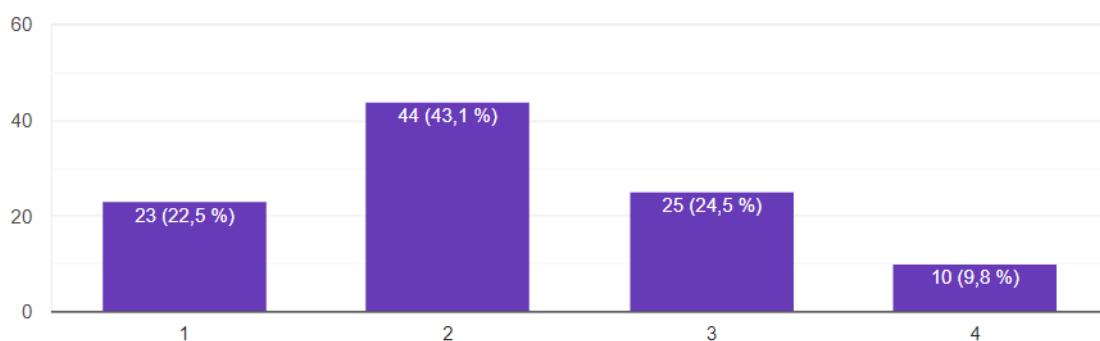
1.1. PRILAGODBA INFORMACIJA

Kada je riječ o prilagodi informacija za djecu i mlade oštećena vida i/ili sluha, kao što su osiguranje tumača znakovnog jezika, prilagođeni tiskani materijali i sl., kroz naše istraživanje došli smo do rezultata da se 22,5% ispitanika nimalo ne slaže s tvrdnjom: „Na nastavi dobijem sve informacije prilagođene mojim potrebama na vrijeme“, njih 43,1% se uglavnom ne slaže, 24,5% se uglavnom slaže dok se njih samo 9,8% u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom.

Na nastavi dobijem sve informacije prilagođene mojim potrebama na vrijeme

 Kopiraj

102 odgovora

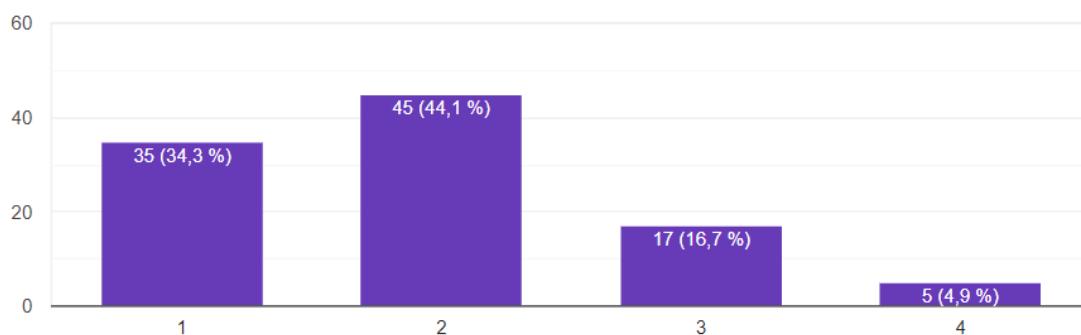
1.2. NASTAVNE METODE

Sa tvrdnjom „Na nastavi profesori često koriste interaktivne metode (filmovi, glazba, igra uloga) u kojima ravnopravno sudjelujem“ u potpunosti se složili samo 5 ispitanika, odnosno njih 4,9 %, kod je nešto manji stupanj slagana sa tom tvrdnjom pokazalo 16,7% ispitanika. Da se uopće na slažu s navedenom tvrdnjom izjasnilo se 35 ispitanika, njih 34,3% , a da se uglavnom ne slažu sa navedenom tvrdnjom rekao je najveći udio ispitanih odnosno njih 44, 1%

Na nastavi profesori često koriste interaktivne metode (filmovi, glazba, igra uloga) u kojima ravnopravno sudjelujem

 Kopiraj

102 odgovora

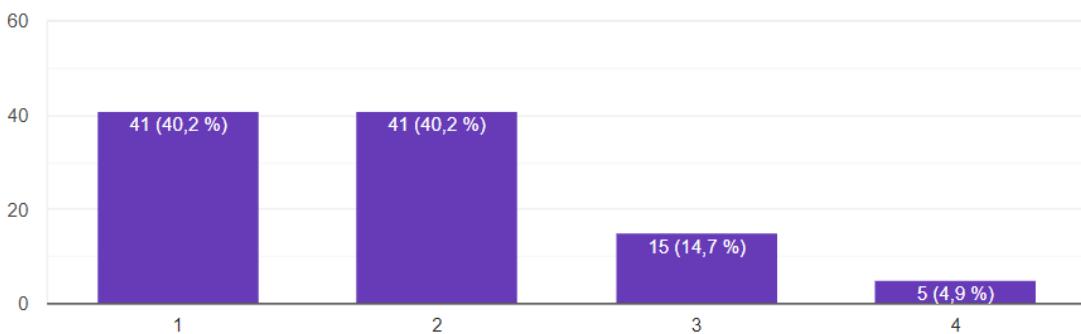

Slijedeća tvrdnja, koja se odnosi na nastavne metode, je „U školi često imam prilike sudjelovati u aktivnostima u kojima u praksi primjenjujem ono što sam naučio/la“ nažalost isto nije polučila pozitivne rezultate. Tako je na ovu tvrdnju čak 41 ispitanik stavio ocjenu 1- nimalo se ne slažem, a isti broj je odabrao ocjenu 2-uglavnom se ne slažem, što znači da se 80,4% ispitanika uopće ili uglavnom ne slaže s ovom tvrdnjom. Njih 14,7 % uglavnom se slaže, dok se u potpunosti sa ovom tvrdnjom slaže 4,9% ispitanika.

U školi često imam prilike sudjelovati u aktivnostima u kojima u praksi primjenjujem ono što sam naučio/la

 Kopiraj

102 odgovora

Valja napomenuti kako ove dvije tvrdnje koje se odnose na nastavne metode imaju najmanji stupanj zadovoljstva ispitanika, što se može iščitati i iz odgovora otvorenog tipa u posljednjem djelu anketnog upitnika.

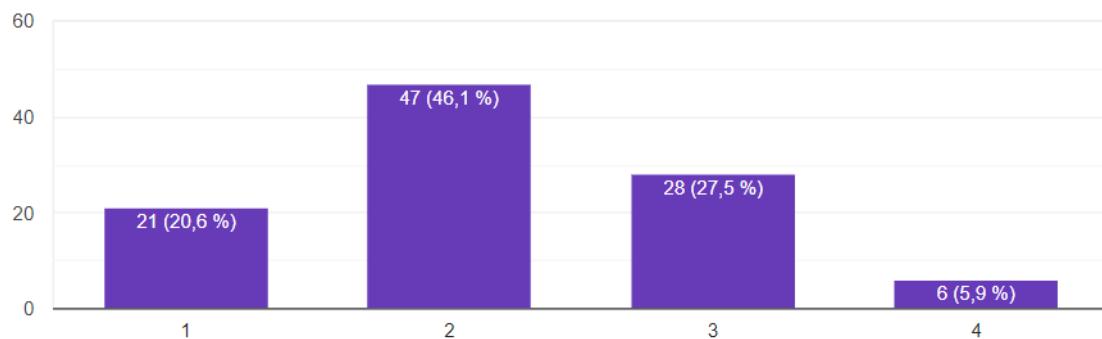
1.3. INFORMIRANOST O PRAVIMA

Da su dovoljno informirani o svojima pravima smatra 5,9% ispitanika, a nešto manju razinu informiranosti pokazuje 27,5% ispitanika. S druge pak strane 20,6% nimalo se ne slaže s tvrdnjom da su dovoljno informirani o svojim pravima dok se najveći postotak ispitanih, njih 46,1%, uglavnom ne slaže s tvrdnjom da su dovoljno informirani o svojim pravima.

Dovoljno sam informiran/a o svojim pravima

 Kopiraj

102 odgovora

1.4. SUDJELOVANJE

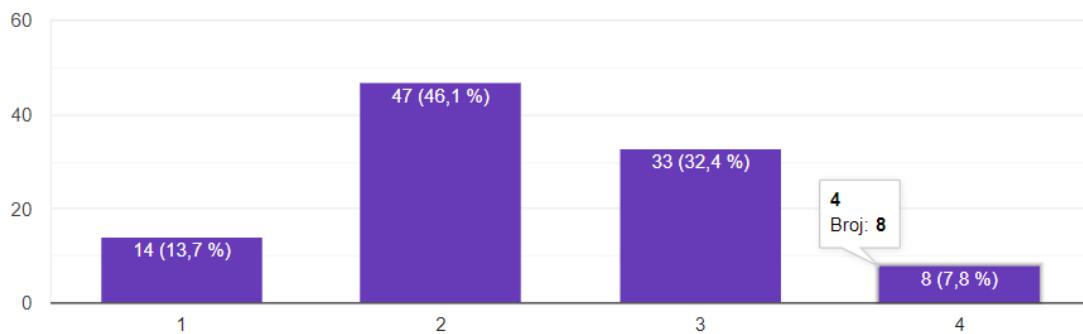
Kroz nekoliko tvrdnji pokušali smo detektirati razinu sudjelovanja djece i mlađih OSI kako u nastavi tako i u građanskom životu zajednice izvan obrazovnog sustava.

Sa tvrdnjom: „Ravnopravno sudjelujem u raspravama na nastavi i smatram da imam priliku izreći svoje mišljenje jednako kao i drugi“ se u potpunosti slaže 7,8% ispitanih dok se sa istom tvrdnjom uglavnom slaže 32,4% ispitanih. S druge strane 46,1% ispitanih, ujedno i najveći udio, uglavnom se ne slaže s istom tvrdnjom dok se 13,7% nimalo ne slaže

Ravnopravno sudjelujem u raspravama na nastavi i smatram da imam priliku izreći svoje mišljenje jednako kao i drugi

 Kopiraj

102 odgovora

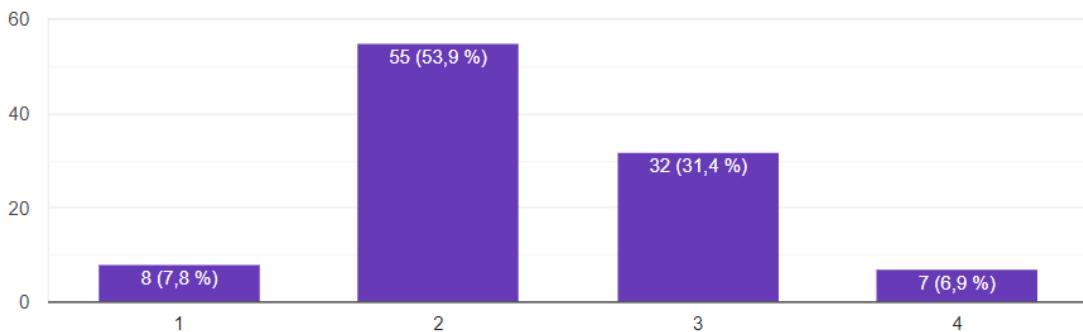

Što se tiče subjektivnog osjeća ispitanih i uloge profesora u poticanju njihova uključivanja u nastavu 6,9% (7) se u potpunosti slaže sa tvrdnjom „Profesori prepoznaju moj doprinos na nastavi te me potiču na sudjelovanje“ dok se njih 7,8% (8) nimalo ne slaže s navedenom tvrdnjom što je razlika od jednog ispitanog sudionika. Sa tvrdnjom se uglavnom slaže blizu trećine ispitanih odnosno 31,4% dok se sa tvrdnjom uglavnom ne slaže 53,9% ispitanih.

Profesori prepoznaju moj doprinos na nastavi te me potiču na sudjelovanje

 Kopiraj

102 odgovora

Kada govorimo o aktivnom sudjelovanju mladih i djece OSI u procesima odlučivanja i aktivnog građanstva, rezultati nisu zadovoljavajući. Tako, prema našem istraživanju, u procesima odlučivanja unutar škole sudjeluje samo 6,9% ispitanika. Njih 51% bi se uključilo u takve

procese kada bi za to imali priliku, dok visokih 42,2% ispitanih čak i da ima priliku ne bi se uključilo u tijela unutar škole putem kojih bi mogli utjecati na donosioce odluka. Ovi rezultati ukazuju na sveopću letargičnost među djecom i mladima OSI, kako su neka druga istraživanja pokazala uzrokovana najčešće uvjerenjem da ne mogu utjecati na promjene.

Aktivno sudjelujem u procesima donošenja odluka u svojoj školi npr. član/ica sam učeničkog vijeća,

102 odgovora

 Kopiraj

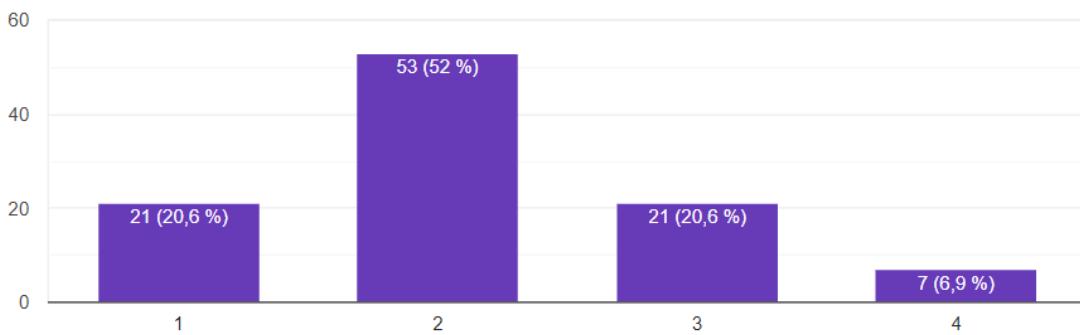

Razina participacije mladih i djece OSI u građanskim i demokratskim procesima i izvan obrazovnog sustava nije mnogo veća. Tako se sa tvrdnjom „Aktivno sudjelujem u zajednici izvan škole poput radionica, volontiranja, javnih rasprava, peticija i sl.“ uopće ne slaže 20,6% ispitanika dok se uglavnom ne slaže 52%. Sa spomenutom tvrdnjom se u potpunosti slaže 6,9% ispitanika, dok se uglavnom slaže 20,6%.

Aktivno sudjelujem u zajednici izvan škole poput radionica, volontiranja, javnih rasprava, peticija i sl.

 Kopiraj

102 odgovora

1.5. PROBLEMI U NASTAVI

Posljednje dio anketnog upitnika odnosio se na neobavezno pitanje otvorenog tipa „Kako bi ti poboljšao/la svoje sudjelovanje u nastavi? „. Na ovo pitanje odgovorilo je oko 20% ispitanika, svrha ovog pitanje je otkriti najčešće probleme s kojima se ispitanici susreću na nastavi.

Kako bi ti poboljšao/la svoje sudjelovanje u nastavi?

20 odgovora

Trebalo bi uključiti više prakse a ne samo teorija

Da je nastava zanimljivija više bi se uključio

Mislim da bi nastavnici više trebali obratiti pažnju na to jesu li svi shvatili o čemu se radi na nastavi i jesu li usvojili gradivo

S obzirom da sam osoba oštećena sluha ponekad mi je teško pratiti nastavu i sudjelovati jer nemam sve informacije kao i drugi

Volio bi da mogu više sudjelovati

Zadovoljna sam sa svojim sudjelovanjem na nastavi te mislim da prostora za poboljšanje ima u sferi praktičke primjene naučenog na nastavi, čega općenito fali

Više bi se uključio da profesori na zanimljiviji način predaju gradivo

Ne znam

Kako bi ti poboljšao/la svoje sudjelovanje u nastavi?

20 odgovora

Mislim da bi profesori trebali posvetiti više vremena ucenicima i odgovori na sva njihova pitanja

Mislim da bi profesori trebali malo sporije predavati jer nekada ne stignem sve zapisati

Željela bi da imamo više prakse

Da neke stvari nisu tako dosadne

Kad bi bili bolji profesori više bi se uključio

Nekad ne razumijem sve na nastavi pa moram poslje škole ići na instrukcije, bilo bi mi lakše kad bi mi u školi bolje objasnili

Misim da je potrebno više informacija dati na praktičan način i povezati naučeno sa stvarností

Ponekad s obzirom da mi je potreban tumač ne mogu tako brzo reagirati na nastavi kao ostali

Nekad profesori nemaju razumijevanja za mene i da mi je teže pošto ne čujem kao drugi

Neke od najčešćih zamjerki ispitanika su neutraktivnost nastavne građe, načini predavanja,

manjka praktične primjene znanja, kao i povećanje senzibilizacije za djecu i mlade OSI kao i inkluziju istih.

Kako bi ti poboljšao/la svoje sudjelovanje u nastavi?

20 odgovora

Da neke stvari nisu tako dosadne

Kad bi bili bolji profesori više bi se uključio

Nekad ne razumijem sve na nastavi pa moram poslje škole ići na instrukcije, bilo bi mi lakše kad bi mi u školi bolje objasnili

Misim da je potrebno više informacija dati na praktičan način i povezati naučeno sa stvarností

Ponekad s obzirom da mi je potreban tumač ne mogu tako brzo reagirati na nastavi kao ostali

Nekad profesori nemaju razumijevanja za mene i da mi je teže pošto ne čujem kao drugi

Kada bi nastava bila zabavnije i kad bi više išli na izlete

Smeta me što neki nemaju razumijevanja za to da smo drugačiji

Ja sam zadovoljan sa školom jer sad idem u školu gdje su i drugi slijepi ali u staroj školi mi nije bilo dobro

1.6. ZAKLJUČAK ISTRAŽIVANJA

U zaključku ove ankete, temeljene na sudjelovanju 102 djece i mladih s oštećenjem vida ili sluha, jasno se ističe potreba za poboljšanjem prilagodbe obrazovnog okruženja i sudjelovanjem OSI u građanskom životu. Analizirajući rezultate istraživanja, izdvajaju se ključni zaključci:

Kada je riječ o prilagodi informacija, rezultati pokazuju da veći dio ispitanice skupine nije zadovoljan trenutnim stanjem. Udio ispitanika koji su se nimalo ili uglavnom nije slagao s tvrdnjama o prilagodi informacija, kao i korištenju interaktivnih metoda, upućuje na nedostatak inkluzivnih pristupa u nastavi.

Važnost informiranosti o pravima također je izazovna. Velik broj ispitanika osjeća nedostatak informacija o svojim pravima. Nedostatak osjećaja informiranosti može negativno utjecati na njihovu sposobnost da se aktivno sudjeluje u društvu i obrazovnom procesu.

Sudjelovanje u nastavi i širem društvenom okruženju također je pokazatelj da postoji prostor za poboljšanje. Udio ispitanika koji se nije slagao s tvrdnjama o sudjelovanju u raspravama na nastavi, ulozi profesora u poticanju uključivanja i aktivnom sudjelovanju u zajednici izvan škole, sugerira da postoji nedostatak prilika i podrške za aktivno sudjelovanje mladih i djece OSI.

Uz sve navedeno, otvoreni odgovori ispitanika ukazuju na potrebu za atraktivnijim nastavnim sadržajem, praktičnom primjenom znanja, povećanjem senzibilizacije i inkluzijom djece i mladih OSI.

Istraživanje pruža važan uvid u potrebe i prepreke s kojima se suočavaju OSI te je korak prema stvaranju učinkovitih prilagodbi. U cjelini, ova anketa ističe važnost kontinuiranog rada na stvaranju inkluzivnog i participativnog obrazovnog okruženja te potrebu za podrškom i prilagodbama koje će omogućiti djece i mladima s oštećenjem vida ili sluha aktivno sudjelovanje u društvu i zajednici.

2. METODE PRILAGODBE GRAĐANSKOG ODGOJA ZA DJECU I MLADE OŠTEĆENA VIDA/ SLUHA

Prilagodba kurikuluma građanskog odgoja djeci i mladima oštećena vida ili sluha ima iznimnu važnost radi osiguravanja njihove ravnopravne participacije u obrazovnom procesu. Osobe s oštećenim vidom ili sluhom često susreću izazove u pristupu informacijama i aktivnostima koje su sastavni dio građanskog odgoja. Stoga je potrebno prilagoditi kurikulum kako bi se osiguralo da i oni imaju jednaku mogućnost učiti o građanskim vrijednostima, demokraciji, ljudskim pravima, društvenoj pravdi i drugim ključnim aspektima građanskog odgoja.

Prilagođeni kurikulum za djecu oštećena vida ili sluha trebao bi uključivati strategije i metode koje su prilagođene njihovim specifičnim potrebama. Na primjer, u slučaju djece oštećena vida, materijali trebaju biti dostupni u formatima koji su pristupačni putem Braillova pisma ili koriste tehnologiju za govor ili slušnih pomagala. Za djecu oštećena sluha, potrebno je koristiti vizualne metode komunikacije poput znakovnog jezika, pisanih ili vizualnih materijala s podrškom titlova ili tumača za znakovni jezik.

Prilagođeni kurikulum također treba uključivati aktivnosti koje potiču razumijevanje i uvažavanje različitosti, kako bi se potaknulo inkluzivno okruženje i osnaživanje djece oštećena vida ili sluha. To može uključivati interaktivne rasprave, grupne projekte i suradničko učenje kako bi se promoviralo sudjelovanje i razmjena ideja među svim učenicima. Važno je da se pruži podrška i prilike za razvoj građanskih vještina kao što su kritičko razmišljanje, donošenje odluka, komunikacija i suradnja.

Prilagodba kurikuluma također ima za cilj potaknuti djecu oštećena vida ili sluha da budu aktivni građani u svojoj zajednici. Kroz primjerene primjere i studije slučaja, djeca će biti potaknuta da istraže probleme i izazove s kojima se susreću njihove zajednice te da razviju ideje i akcije za pozitivne promjene. To može uključivati sudjelovanje u projektima solidarnosti, volontiranje ili razvijanje inicijativa koje doprinose boljem društvu.

Kroz prilagođeni kurikulum, djeca oštećena vida ili sluha stječu ne samo znanje o građanskim temama, već i razvijaju svijest o društvenim pitanjima i postaju svjesni svoje uloge u društvu.

Oni se osposobljavaju za aktivno sudjelovanje, izražavanje svojih mišljenja i stavova te donošenje informiranih odluka. Ova inkluzivna praksa ne samo da pomaže djeci oštećena vida ili sluha da razviju svoje potencijale, već i pridonosi stvaranju društva koje cijeni i poštuje sve svoje članove, bez obzira na njihove sposobnosti ili oštećenja.

Smjernice za prilagodbu kurikuluma građanskog odgoja za djecu i mlade s oštećenjem vida i/ili sluha temelje se na dokumentu "Prijedlog okvirnog kurikuluma izvannastavne aktivnosti Zajednica aktivnih građana - ZAG Za osnovne i srednje škole u gradu Zagrebu".

Ovaj dokument pruža vrijedne smjernice i preporuke koje podržavaju inkluzivno obrazovanje i osiguravaju jednake mogućnosti za sve učenike, bez obzira na njihove specifične potrebe.

Kada je riječ o djeci s oštećenjem vida, prilagođeni kurikulum treba osigurati da materijali budu pristupačni i u skladu s njihovim potrebama. To može uključivati upotrebu Brajeve abecede za pisanje i čitanje, kao i tehnološka pomagala koja podržavaju govorni izlaz ili slušna pomagala. Osim toga, važno je osigurati da vizualni materijali budu opisani ili pružiti alternativne oblike pristupa informacijama, poput audio zapisa ili taktilnih grafika.

Djeca s oštećenjem sluha također trebaju prilagođeni pristup kako bi im se omogućila potpuna participacija u građanskom odgoju. To može uključivati korištenje znakovnog jezika kao sredstva komunikacije i podršku titlova ili tumača za znakovni jezik pri korištenju vizualnih materijala ili prezentacija. Važno je osigurati da se sve informacije i aktivnosti jasno prenose kako bi djeca mogla aktivno sudjelovati u raspravama i grupnim projektima.

Uz prilagođene materijale i komunikacijske strategije, prilagođeni kurikulum također treba naglasiti važnost razumijevanja i poštivanja različitosti te poticati inkluzivno okruženje. Kroz interaktivne rasprave, grupne projekte i suradničko učenje, djeca s oštećenjem vida ili sluha imaju priliku izraziti svoje ideje i sudjelovati u timskom radu. Ove aktivnosti također podržavaju razvoj građanskih vještina kao što su kritičko razmišljanje, donošenje odluka, komunikacija i suradnja.

Prilagođeni kurikulum također naglašava važnost aktivne uloge djece s oštećenjem vida ili sluha u njihovim zajednicama. Kroz primjere i studije slučaja, djeca se potiču da istraže probleme s kojima se njihove zajednice suočavaju te da pronađu načine kako mogu doprinijeti

pozitivnim promjenama. Ovo razvija njihov osjećaj odgovornosti prema zajednici i potiče ih da budu aktivni građani koji se zalažu za društvenu pravdu i ravnopravnost.

Kroz prilagodbu kurikuluma građanskog odgoja u skladu s smjernicama iz dokumenta "Prijedlog okvirnog kurikuluma izvannastavne aktivnosti Zajednica aktivnih građana - ZAG Za osnovne i srednje škole u gradu Zagrebu", djeca i mladi s oštećenjem vida ili sluha imaju priliku sudjelovati u obrazovnom procesu na jednak način kao i njihovi vršnjaci. Ovaj prilagođeni pristup osigurava da svi učenici imaju jednake mogućnosti za razvoj građanskih vještina, osnaživanje i aktivno sudjelovanje u društvu.

Tablica 1: Metode prilagodbe

METODE PRILAGODBE	
Prilagodba nastavnih materijala	<p>Razlomljeni tekst:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tekstovi bi se trebali razlomiti na manje dijelove kako bi se olakšalo čitanje i razumijevanje. Ovo je posebno važno za učenike s oštećenjem vida koji koriste Brailljevo pismo ili povećala. <p>Vizualni materijal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učenici s oštećenjem vida mogu koristiti taktilne ilustracije ili taktile slike kako bi dobili bolji dojam o vizualnim konceptima. Također, treba koristiti taktilne modele kako bi se predočili apstraktni pojmovi poput matematičkih figura. <p>Veći font i kontrast:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kada se koriste povećala za čitanje, font treba biti dovoljno velik i

	<p>kontrastan kako bi se olakšalo čitanje. Slično tome, učenici sa slabovidnošću će imati koristi od povećanog kontrasta i jasnih linija.</p>
Interaktivne metode	<p>Višestruki podražaji</p> <ul style="list-style-type: none"> Kako bi se omogućilo razumijevanje sadržaja na više načina, koristite kombinaciju vizualnih, slušnih i dodirnih podražaja. Na primjer, matematičke koncepte možete objasniti kombinacijom verbalnog izlaganja, vizualnih dijagrama i taktičnih modela. <p>Usmena provjera znanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Redovita usmena provjera znanja pomoći će učenicima s oštećenjem vida da usmeno izraze svoje razumijevanje i sudjeluju aktivno u nastavi.
Tehnološka podrška	<p>Diktafon i pretvaranje teksta u govor</p> <ul style="list-style-type: none"> Učenicima s oštećenjem vida može se omogućiti snimanje izlaganja na diktafon kako bi ga kasnije mogli ponovno preslušati. Također, pretvaranje pisanih teksta u govor može biti korisno za njihovo učenje. <p>Pomoćne tehnologije</p> <ul style="list-style-type: none"> Koristite tehnologiju koja podržava njihove potrebe, poput Brailljevih redaka za čitanje teksta i

	<p style="text-align: right;">komunikacijskih pomagala za učenike s oštećenjem sluha.</p>
Inkluzivno okruženje:	<p>Prilagođeno sjedenje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učenicima s oštećenjem vida ili sluha treba omogućiti da sjede bliže ploči ili nastavniku kako bi lakše pratili izlaganje ili mogli čitati usnačke informacije s lica.. <p>Inkluzivni projekti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uključivanje projekata koji potiču suradnju, timski rad i primjenu znanja u stvarnom svijetu može pružiti svim učenicima, uključujući one s oštećenjem vida ili sluha, priliku da pokažu svoje sposobnosti. <p>Uključivanje u donošenje odluka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivno uključivanje djece i mladih s oštećenjem vida ili sluha u procese donošenja odluka unutar školske zajednice i šire zajednice može pomoći u osnaživanju njihove uloge kao aktivnih građana.
5. Prilagodba zadatka i ocjenjivanje	<p>Individualizirani zadaci</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zadatke treba prilagoditi prema sposobnostima svakog učenika. To može uključivati smanjen broj zadataka ili dodatno vrijeme za obavljanje zadataka. <p>Samokorekcija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umjesto ispravka grešaka, potrebno je naznačiti gdje su greske kako bi

	učenik mogao samostalno ispraviti svoj rad.
6. Korištenje vizualnih i audiovizualnih sredstava	<p>Slikovni materijali</p> <ul style="list-style-type: none"> Kada se koriste slikovni materijali, osigurajte da su taktilno dostupni za učenike s oštećenjem vida. Osim toga, koristite zvučne efekte ili govorne opise kako bi se olakšalo razumijevanje sadržaja.
7. Ohrabivanje i podrška	<p>Samostalnost</p> <ul style="list-style-type: none"> Poticati učenike da samostalno istražuju i izražavaju svoje mišljenje. Ohrabrite ih da postavljaju pitanja i istražuju na temelju vlastitog interesa. <p>Savjetovanje i podrška</p> <ul style="list-style-type: none"> Osiguravanje resursa poput osobnih asistenata, tumača znakovnog jezika i savjetnika za inkluzivno obrazovanje ključno je za individualnu podršku učenicima prema njihovim potrebama.
8. Individualizacija i usmjerenje	<p>Kognitivne mape</p> <ul style="list-style-type: none"> Naučite učenike kako izraditi kognitivne mape kako bi vizualizirali složene koncepte i organizirali svoje misli.
9. Izvještavanje i komunikacija:	<p>Komunikacijski posrednici</p> <ul style="list-style-type: none"> Za učenike s oštećenjem sluha, osigurajte prisutnost komunikacijskog posrednika ili koristite tehnologiju poput induktivne

	petlje kako bi se olakšala komunikacija.
10. Zadaci i provjere	<p>Učinkovitost zadataka</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Zadaci bi trebali biti osmišljene tako da učenici aktivno primjenjuju naučeno. Dajte im dovoljno vremena da se suoče s izazovima.

Prilagođavanje nastavnog procesa i obrazovanja o građanskom odgoju za mlade osobe s oštećenjem vida ili sluha zahtijeva suradnju različitih stručnjaka, uključujući nastavnike, roditelje te stručnjake za inkluziju, kao i aktivno sudjelovanje samih učenika. Ključno je stvoriti okruženje koje podržava raznolikost, jednakost i aktivno sudjelovanje kako bi svaki učenik mogao ostvariti svoj puni potencijal. Ovdje navedene smjernice i metode omogućuju prilagodbu i inkluziju u obrazovnom procesu za mlade osobe s oštećenjem vida ili sluha, pružajući im potrebnu podršku kako bi postigli svoje maksimalne sposobnosti. Implementacija ovih smjernica i metoda jamči inkluzivno i prilagođeno obrazovanje za mlade s oštećenjem vida ili sluha, omogućujući im razvoj potencijala i aktivno sudjelovanje u obrazovnom procesu.

3. SMJERNICE ZA PRILAGODBU GRAĐANSKOG ODGOJA UČENICIMA OŠTEĆENA SLUHA I VIDA

Prilagodba kurikuluma građanskog odgoja djeci i mladima oštećena vida ili sluha ima iznimnu važnost radi osiguravanja njihove ravnopravne participacije u obrazovnom procesu. Osobe s oštećenim vidom ili sluhom često susreću izazove u pristupu informacijama i aktivnostima koje su sastavni dio građanskog odgoja. Stoga je potrebno prilagoditi kurikulum kako bi se osiguralo da i oni imaju jednaku mogućnost učiti o građanskim vrijednostima, demokraciji, ljudskim pravima, društvenoj pravdi i drugim ključnim aspektima građanskog odgoja.

Prilagođeni kurikulum za djecu oštećena vida ili sluha trebao bi uključivati strategije i metode koje su prilagođene njihovim specifičnim potrebama. Na primjer, u slučaju djece oštećena vida, materijali trebaju biti dostupni u formatima koji su pristupačni putem Brajeva pisma ili koriste tehnologiju za govor ili slušnih pomagala. Za djecu oštećena sluha, potrebno je koristiti vizualne metode komunikacije poput znakovnog jezika, pisanih ili vizualnih materijala s podrškom titlova ili tumača za znakovni jezik.

Prilagođeni kurikulum također treba uključivati aktivnosti koje potiču razumijevanje i uvažavanje različitosti, kako bi se potaknulo inkluzivno okruženje i osnaživanje djece oštećena vida ili sluha. To može uključivati interaktivne rasprave, grupne projekte i suradničko učenje kako bi se promoviralo sudjelovanje i razmjena ideja među svim učenicima. Važno je da se pruži podrška i prilike za razvoj građanskih vještina kao što su kritičko razmišljanje, donošenje odluka, komunikacija i suradnja.

Prilagodba kurikuluma također ima za cilj potaknuti djecu oštećena vida ili sluha da budu aktivni građani u svojoj zajednici. Kroz primjerene primjere i studije slučaja, djeca će biti potaknuta da istraže probleme i izazove s kojima se susreću njihove zajednice te da razviju ideje i akcije za pozitivne promjene. To može uključivati sudjelovanje u projektima solidarnosti, volontiranje ili razvijanje inicijativa koje doprinose boljem društvu.

Kroz prilagođeni kurikulum, djeca oštećena vida ili sluha stječu ne samo znanje o građanskim temama, već i razvijaju svijest o društvenim pitanjima i postaju svjesni svoje uloge u društvu. Oni se osposobljavaju za aktivno sudjelovanje, izražavanje svojih mišljenja i stavova te

donošenje informiranih odluka. Ova inkluzivna praksa ne samo da pomaže djeci oštećena vida ili sluha da razviju svoje potencijale, već i pridonosi stvaranju društva koje cijeni i poštuje sve svoje članove, bez obzira na njihove sposobnosti ili oštećenja.

Smjernice za prilagodbu kurikuluma građanskog odgoja za djecu i mlade s oštećenjem vida i/ili sluha temelje se na dokumentu "Prijedlog okvirnog kurikuluma izvannastavne aktivnosti Zajednica aktivnih građana - ZAG Za osnovne i srednje škole u gradu Zagrebu".

Ovaj dokument pruža vrijedne smjernice i preporuke koje podržavaju inkluzivno obrazovanje i osiguravaju jednake mogućnosti za sve učenike, bez obzira na njihove specifične potrebe.

Kada je riječ o djeci s oštećenjem vida, prilagođeni kurikulum treba osigurati da materijali budu pristupačni i u skladu s njihovim potrebama. To može uključivati upotrebu Brailleovog pisma kao i tehnološka pomagala koja podržavaju govorni izlaz ili slušna pomagala. Osim toga, važno je osigurati da vizualni materijali budu opisani ili pružiti alternativne oblike pristupa informacijama, poput audio zapisa ili taktilnih grafika.

Djeca s oštećenjem sluha također trebaju prilagođeni pristup kako bi im se omogućila potpuna participacija u građanskom odgoju. To može uključivati korištenje znakovnog jezika kao sredstva komunikacije i podršku titlova ili tumača za znakovni jezik pri korištenju vizualnih materijala ili prezentacija. Važno je osigurati da se sve informacije i aktivnosti jasno prenose kako bi djeca mogla aktivno sudjelovati u raspravama i grupnim projektima.

Uz prilagođene materijale i komunikacijske strategije, prilagođeni kurikulum mora naglašavati važnost razumijevanja i poštivanja različitosti te poticati inkluzivno okruženje. Kroz interaktivne rasprave, grupne projekte i suradničko učenje, djeca s oštećenjem vida ili sluha imaju priliku izraziti svoje ideje i sudjelovati u timskom radu. Ove aktivnosti također podržavaju razvoj građanskih vještina kao što su kritičko razmišljanje, donošenje odluka, komunikacija i suradnja.

Prilagođeni kurikulum također naglašava važnost aktivne uloge djece s oštećenjem vida ili sluha u njihovim zajednicama. Kroz primjere i *case study-e*, djeca se moraju poticati na istraživanje problema s kojima se njihove zajednice suočavaju te ih je potrebno poticati da pronađu načine kako mogu doprinijeti pozitivnim promjenama. Ovo razvija njihov osjećaj

odgovornosti prema zajednici i potiče ih da budu aktivni građani koji se zalažu za društvenu pravdu i ravnopravnost.

Kroz prilagodbu kurikuluma građanskog odgoja u skladu s smjernicama iz dokumenta "Prijedlog okvirnog kurikuluma izvannastavne aktivnosti Zajednica aktivnih građana - ZAG Za osnovne i srednje škole u gradu Zagrebu", djeca i mladi s oštećenjem vida ili sluha imaju priliku sudjelovati u obrazovnom procesu na jednak način kao i njihovi vršnjaci. Ovaj prilagođeni pristup osigurava da svi učenici imaju jednake mogućnosti za razvoj građanskih vještina, osnaživanje i aktivno sudjelovanje u društvu.

3.1. CILJEVI I ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA

„Cilj 1 / Ojačati interes za zbivanja u zajednici

1.1 Učenica prepoznaće i istražuje pojave i probleme u zajednici uočavajući njihovu važnost, njihove uzroke i posljedice te njihov utjecaj na život članova zajednice.

1.2 Učenica kritički procjenjuje u kojim aktivnostima u zajednici želi sudjelovati i na koji način.“

https://www.zagreb.hr/userdocsimages/arhiva/odgoj_obrazovanje_spot/ZAG.pdf

SMJERNICE ZA PRILAGODBU I AKTIVNOSTI ZA OSOBE OŠTEĆENA VIDA KOJE IMAJU CILJ OJAČATI INTERES ZA ZBIVANJA U ZAJEDNICI (CILJ 1) UKLJUČUJU:

Osiguranje pristupačnosti informacija

Potrebno je osigurati da svi materijali, poput pisanih informacija ili obavijesti, budu dostupni u formatima koji su prilagođeni osobama oštećena vida, kao što su Brailleovo pismo ili zvučni zapisi.

Preporuča se korištenje taktilnih oznaka i taktičnih mapa kako bi se pomoglo osobama oštećena vida da se orijentiraju u prostoru zajednice i prepoznuju važne lokacije.

Pružanje podrške

Potrebno je osigurati adekvatan pristup informacijama o pojавama i problemima u zajednici. To može uključivati organiziranje sastanaka ili prezentacija na kojima se pružaju informacije o aktualnim temama.

Poželjno je koristiti taktilne i auditivne prikaze kako bi se ilustrirale pojave i problemi u zajednici na način koji je pristupačan osobama oštećena vida.

Poticanje kritičkog razmišljanja

Poticanje djece i mlađih oštećena vida na razmišljanje o uzrocima i posljedicama problema u zajednici te njihovom utjecaju na život članova zajednice od iznimne je važnosti. U ovu svrhu mogu se organizirati rasprave ili grupne aktivnosti koje potiču razmjenu ideja i razmišljanje o mogućim rješenjima.

Osiguranje pristupačnosti aktivnosti

Potrebno je prilagoditi aktivnosti tako da su pristupačne učenicima oštećena vida. Na primjer, osigurati videće pratitelje ili asistente koji će pružiti podršku tijekom sudjelovanja u aktivnostima. Poželjno je korištenje alternativnih oblika komunikacije, poput govorne tehnologije ili taktičkih komunikacijskih metoda, kako bi se olakšalo sudjelovanje učenika/ca oštećena vida.

Poticanje samostalnosti i samopouzdanja

Nužno je pružiti podršku i poticaj učenicima oštećena vida kako bi samostalno sudjelovali u aktivnostima u zajednici.

Kako bi se potaknula samostalnost i samopouzdanje poželjno je organizirati radionice ili treninge koji će učenicima pomoći u razvoju vještina potrebnih za sudjelovanje u zajednici, poput orijentacije i mobilnosti ili upotrebe tehnologije za slabovidne i slijepe osobe.

Promocija inkluzije i suradnje

Potrebno je poticati suradnju između osoba oštećena vida i drugih članova zajednice kako bi se stvorio inkluzivni okoliš.

Organizacija zajedničkih aktivnosti koje će poticati sudjelovanje i interakciju među svim članovima zajednice, bez obzira na njihove sposobnosti jedan su od načina za stvaranje inkluzije i poticanja suradnje.

Kontinuirano prilagođavanje i unaprjedivanje pristupačnosti

Redovita evaluacija pristupačnosti i ostvarenih prilagodbi aktivnosti važan su alat u procesu provođenja smjernica prilagodbe.

Potrebno je prikupljati i analizirati povratne informacije i sugestije osoba oštećena vida kako bi se unaprijedila pristupačnost i kvaliteta sudjelovanja u zajednici osoba s invaliditetom.

SMJERNICE ZA PRILAGODBU I AKTIVNOSTI ZA OSOBE OŠTEĆENA SLUHA KOJE IMAJU CILJ OJAČATI INTERES ZA ZBIVANJA U ZAJEDNICI UKLJUČUJU:

Osiguranje pristupačnosti komunikacije:

Korištenje znakovnog jezika ili osiguranje usluge tumača znakovnog jezika nužno je kako bi se omogućilo osobama oštećena sluha aktivno sudjelovanje u komunikaciji.

Preporuča se upotreba vizualnih pomagala, poput grafika, slika i simbola, kako bi se vizualno prikazale pojave i problemi u zajednici.

Pružanje pisanih materijala na adekvatan način

Potrebno je osigurati da svi pisani materijali, poput obavijesti, letaka ili rasporeda aktivnosti, budu jasno vidljivi i lako čitljivi za osobe oštećena sluha.

Potrebno je koristiti veći font, jasan kontrast boja i dobro osvjetljenje kako bi se olakšalo čitanje.

Poticanje vizualnog istraživanja

Preporuča se organizacija posjeta i izleta unutar zajednice koji se fokusiraju na vizualna iskustva, poput umjetničkih izložbi, muzeja ili prirodnih ljepota koji su povezani s ciljem i temom nastavnog programa.

Potrebno je poticati osobe oštećena sluha da primijete i promatraju okolinu, primijete važne detalje i raspravljaju o njihovoj važnosti.

Poticanje kritičkog razmišljanja

Da bi se potaknula integracija osoba s invaliditetom, preporučuje se organizacija grupnih rasprava i aktivnosti koje potiču razmjenu ideja i potiču kritičko razmišljanje o mogućim

rješenjima. Cilj tih aktivnosti je omogućiti osobama s invaliditetom da ravnopravno sudjeluju i doprinesu svojim perspektivama.

Grupne rasprave pružaju platformu za otvorenu i inkluzivnu komunikaciju među sudionicima. Ove rasprave trebaju biti strukturirane tako da omoguće svima da iznesu svoje mišljenje i da se osjećaju slušanima. Sudionicima treba pružiti podršku u izražavanju svojih ideja i mišljenja, bez obzira na njihovu fizičku ili senzorno-perceptivnu sposobnost.

Takve aktivnosti trebaju poticati kritičko razmišljanje kako bi se potaknula analiza društvenih, ekonomskih i političkih procesa iz perspektive temeljnih demokratskih vrijednosti. Sudionicima treba omogućiti da aktivno sudjeluju u donošenju odluka, dajući im priliku da predlažu rješenja i doprinose razvoju zajednice.

Organiziranje ovakvih aktivnosti može uključivati uspostavljanje partnerstava s organizacijama koje se bave invaliditetom ili drugim relevantnim institucijama. Važno je osigurati pristupačnost prostora i informacija, koristeći tehnološka pomagala i pružajući alternativne načine komunikacije kako bi se osiguralo da svi sudionici mogu u potpunosti sudjelovati.

Kroz grupne rasprave i aktivnosti koje potiču razmjenu ideja i kritičko razmišljanje, može se stvoriti inkluzivno okruženje u kojem osobe s invaliditetom mogu izraziti svoje perspektive i doprinijeti društvu na ravnopravan način. Ovaj pristup pomaže u osnaživanju OSI, poticanju njihove integracije i izgradnji inkluzivnog društva.

Poticanje samostalnosti i samopouzdanja

Jedan od ključnih ciljeva je poticanje samostalnosti i samopouzdanja osoba oštećena sluha kako bi mogle aktivno sudjelovati u zajednici. Da bi se to postiglo, važno je pružiti podršku i poticaj tim osobama. Jedan način podrške je organizacija radionica ili treninga koji im pomažu u razvoju vještina potrebnih za samostalno sudjelovanje. Ove aktivnosti mogu se usredotočiti na razvoj komunikacijskih vještina na znakovnom jeziku, koji je ključan za uspostavljanje veza i izražavanje ideja i potreba. Radionice također mogu obuhvaćati druge vještine kao što su razvoj samopouzdanja, vođenje tima, donošenje odluka i rješavanje problema, kako bi osobe oštećena sluha mogle preuzeti aktivnu ulogu u zajednici. Tijekom tih radionica, važno je stvarati okruženje koje potiče sudionike na aktivno sudjelovanje i izražavanje svojih mišljenja.

Nastavnici ili facilitatori moraju pružiti podršku i mentorstvo kako bi pomogli osobama oštećena sluha da razviju svoje vještine i osjećaju se sigurnima u izražavanju svojih ideja.

Osim toga, važno je osnažiti osobe oštećena sluha da preuzmu odgovornost za vlastiti razvoj i aktivno traže prilike za sudjelovanje u zajednici. Poticanje samostalnosti uključuje osnaživanje i motiviranje tih osoba da prepoznaju svoje potencijale, postave ciljeve i poduzmu korake za njihovo ostvarenje. Kroz podršku, treninge i stvaranje pozitivnog okruženja, potiče samostalnost i samopouzdanje osoba oštećena sluha, omogućujući im da preuzmu aktivnu ulogu u zajednici i ostvare svoj puni potencijal.

„Cilj 2 / Razviti pozitivne stavove o odgovornosti svakog člana za dobrobit zajednice

***2. Učenica razumije sebe kao dio zajednice i prepoznaje
potrebu za suradnjom i sudjelovanjem u rješavanju
problema u zajednici.***

***2.2 Učenica potiče raspravu i razmjenu mišljenja o
problemima u zajednici i načinima njihova rješavanja.***

***2.3 Učenica sudjeluje i potiče druge da sudjeluju u
aktivnostima koje doprinose pozitivnim promjenama u
zajednici.“***

https://www.zagreb.hr/userdocsimages/archiva/odgoj_obrazovanje_spot/ZAG.pdf

**SMJERNICE ZA PRILAGODBU I AKTIVNOSTI ZA OSOBE
OŠTEĆENA VIDA KOJE IMAJU CILJ RAZVITI POZITIVNE
STAVOVE O ODGOVORNOSTI SVAKOG ČLANA ZA
DOBROBIT ZAJEDNICE I POTAKNUTI SUDJELOVANJE U
AKTIVNOSTIMA ZA POZITIVNE PROMJENE (CILJ 2)
UKLJUČUJU SLJEDEĆE:**

Osiguranje pristupačnosti informacija i komunikacije

Preporuča se korištenje pisanih materijala s jasnim fontom, dovoljnim kontrastom boja i odgovarajućom veličinom slova kako bi se omogućilo učenicima oštećenog vida čitanje i razumijevanje informacija. Potrebno je pružiti pisane materijale u elektroničkom formatu ili uz podršku tehnologije za čitanje teksta kako bi se osigurao pristup informacijama osobama koje koriste takve pomagala.

Poticanje rasprave i sudjelovanja

Poželjno je organizirati rasprave i okrugle stolove o problemima u zajednici, potičući sve članove, uključujući osobe oštećena vida, da iznesu svoja mišljenja i prijedloge za rješavanje tih problema. Također uvijek je potrebno je osigurati da prostor za raspravu bude inkluzivan i poticajan, pružajući podršku i vrednovanje različitih perspektiva.

Poticanje angažmana u aktivnostima

Organizacija aktivnosti koje promiču pozitivne promjene u zajednici, kao što su volonterske akcije, radionice ili kampanje za podizanje svijesti o važnim pitanjima uz neizbjegno osiguranje pristupačnosti i prilagodbe kako bi se zajamčilo da učenici oštećena vida mogu aktivno sudjelovati u tim aktivnostima, od iznimne su važnosti. Prilagodba može uključivati pružanje usluge tumača za znakovni jezik ili konvertiranje pisanih materijala u pristupačne formate.

Poticanje samopouzdanja i osnaživanje

Potrebno je pružiti podršku i poticaj osobama oštećena vida kako bi se se aktivno uključe u aktivnosti koje doprinose pozitivnim promjenama u zajednici. To se može postići organiziranjem treninga i radionica za razvoj vještina potrebnih za sudjelovanje u aktivnostima, kao što su javno nastupanje, liderstvo ili komunikacija.

Prepoznavanje i nagrađivanje doprinosa

Kako bi se motiviralo učenike poželjno je prepoznati i pohvaliti doprinos osoba oštećena vida u aktivnostima za dobrobit zajednice. Moguće je organizirati događaje ili aktivnosti u kojima se ističe njihov doprinos i zahvaljuje se na angažmanu.

SMJERNICE ZA PRILAGODBU I AKTIVNOSTI ZA OSOBE OŠTEĆENA SLUHA KOJE IMAJU CILJ RAZVITI POZITIVNE STAVOVE O ODGOVORNOSTI SVAKOG ČLANA ZA DOBROBIT ZAJEDNICE I POTAKNUTI SUDJELOVANJE U AKTIVNOSTIMA ZA POZITIVNE PROMJENE UKLJUČUJU SLJEDEĆE:

Osiguravanje pristupačnih načina sudjelovanja i izražavanja mišljenja

Potrebno je koristiti vizualna pomagala, kao što su projekcije, prezentacije ili grafike, kako bi se jasno prikazali problemi u zajednici i načini njihova rješavanja kao i osiguranje prisutnosti tumača znakovnog jezika.

Poticanje osviještenost o važnosti suradnje

Osviještenost o važnosti suradnje može se potaknuti kroz organizaciju radionica ili izradu prezentacija koje ističu važnost suradnje i sudjelovanja svakog člana zajednice u rješavanju problema. Potrebno je potaknuti učenike oštećena sluha da dijele svoja iskustva i perspektive kako bi se stvorila svijest o raznolikosti potreba i doprinosa unutar zajednice.

Poticanje aktivnog sudjelovanja u aktivnostima

Organiziranje aktivnosti koje omogućuju učenicima oštećena sluha da sudjeluju i doprinose pozitivnim promjenama u zajednici. To mogu biti volonterske akcije, projekti za očuvanje okoliša, edukativni programi ili druge inicijative koje imaju koristan utjecaj na zajednicu.

Nužno je pružiti podršku i poticaj osobama oštećena sluha da se aktivno uključe u aktivnosti i potiču druge članove zajednice na sudjelovanje.

Razvijanje vještina komunikacije i zagovaranja

Organiziranje radionica i treninga o pisanoj komunikaciji, javnom nastupu i zagovaranju kako bi učenici oštećena sluha stekli vještine potrebne za izražavanje svojih stavova i ideja. Kroz

takve aktivnosti potiče ih da budu aktivni zagovornici promjena u zajednici te da se uključe u organizacije i inicijative koje se bave problemima koji ih zanimaju.

„Cilj 3 / Osvijestiti važnost temeljnih demokratskih vrijednosti te potaknuti djelovanje u skladu s njima

3.1 Učenica razumije vrijednosti mira i nenasilja, ljudskih prava i sloboda, jednakosti, tolerancije i solidarnosti kao temeljnih demokratskih vrijednosti.

3.2 Učenica razumije kakav učinak na zajednicu ima djelovanje pojedinaca, organizacija i institucija koje je u skladu ili u proturječju s temeljnim demokratskim vrijednostima.

3.3 Učenica samostalno osmišljava i provodi aktivnosti koje su usmjerene na rješavanje problema u skladu s demokratskim vrijednostima zajednice.“

https://www.zagreb.hr/userdocsimages/arhiva/odgoj_obrazovanje_spot/ZAG.pdf

SMJERNICE ZA PRILAGODBU I AKTIVNOSTI ZA OSOBE OŠTEĆENA VIDA KOJE IMAJU CILJ OSVIJESTITI VAŽNOST TEMELJNIH DEMOKRATSKIH VRIJEDNOSTI I POTAKNUTI DJELOVANJE U SKLADU S NJIMA UKLJUČUJU SLJEDEĆE:

Osiguravanje pristupačnosti informacija o demokratskim vrijednostima

Korištenje različitih komunikacijskih kanala kako bi se pružile informacije o temeljnim demokratskim vrijednostima osobama oštećena vida. To može uključivati pisanje jasnih i konciznih materijala, izradu zvučnih zapisa ili organiziranje predavanja s tumačima znakovnog jezika. Također proporuča se implementacija alternative vizualnim prikazima kako bi se prenijela vrijednost demokracije učenicima s oštećenjem vida kao što je opisivanje vizualnih

materijala, upotreba taktilnih ili zvučnih elemenata, kao i korištenje taktilnih modela ili taktilnih slika kako bi se omogućio pristup vizualnim konceptima.

Nadalje, mogu se koristiti zvučni zapisi, audiomaterijali, govorni izvori i rasprave kako bi se istaknula važnost mira, nenasilja, ljudskih prava, jednakosti, tolerancije i solidarnosti.

Potrebno je poticati učenike s oštećenjem vida na sudjelovanje u interaktivnim aktivnostima koje promiču razumijevanje i primjenu demokratskih vrijednosti. Ovo može uključivati grupne rasprave, uloge igre, simulacije, igre uloga ili druge aktivnosti koje potiču kritičko razmišljanje, analizu i primjenu vrijednosti demokracije u stvarnom kontekstu.

Također, potrebno je poticati suradnju i dijalog između učenika s oštećenjem vida i njihovih vršnjaka kako bi razmijenili ideje, iskustva i perspektive o temeljnim demokratskim vrijednostima. Ohrabrite međusobno učenje, razumijevanje i podršku među učenicima kako bi se stvorilo inkluzivno okruženje za razgovor i refleksiju.

Preporučuje se i korištenje osobnih priča, biografija i stvarnih primjera kako bi učenici povezali vrijednosti demokracije sa stvarnim životnim situacijama. Prikazivanje konkretnih primjera gdje su vrijednosti mira, nenasilja, ljudskih prava, jednakosti, tolerancije i solidarnosti ostvarene ili izazvane može pomoći učenicima da dublje razumiju njihovu važnost i primjenu u stvarnom svijetu.

Organizacija edukativnih aktivnosti o demokratskim vrijednostima

Preporučuje se organiziranje radionica, predavanja ili panel-diskusije o temeljnim demokratskim vrijednostima kao što su mir, nenasilje, ljudska prava, jednakost, tolerancija i solidarnost na način da su unaprijed osigurani prilagođeni materijali i pomagala kako bi se povećala kvaliteta sudjelovanja i razumijevanje tih vrijednosti i njihovog utjecaja na zajednicu za učenike s oštećenjem vida.

Poticanje rasprave i razmjena mišljenja o temeljnim demokratskim vrijednostima

Kroz organizaciju okruglih stolova ili grupnih rasprava u kojima će osobe oštećena vida moći izraziti svoje mišljenje o važnosti demokratskih vrijednosti te razgovarati o njihovom utjecaju na život zajednice, potiče se sudjelovanje i razmjena mišljenja. Nužno je staviti naglasak na

inkluzivno okruženje u kojem će se svi sudionici osjećati uvaženi i podržani u izražavanju svojih stavova.

Poticanje samostalnog planiranja i provedbe aktivnosti u skladu s demokratskim vrijednostima

Nužno je osigurati resurse i pružiti podršku za razvoj ideja, planiranje aktivnosti i mobilizaciju zajednice za sudjelovanje. Poticanje učenika na samostalno osmišljavanje i provedbu aktivnosti usmjerenih na rješavanje problema u skladu s demokratskim vrijednostima zajednice, od iznimne je važnosti.

SMJERNICE ZA PRILAGODBU I AKTIVNOSTI ZA OSOBE OŠTEĆENA SLUHA KOJE IMAJU CILJ OSVIJESTITI VAŽNOST TEMELJNIH DEMOKRATSKIH VRIJEDNOSTI I POTAKNUTI DJELOVANJE U SKLADU S NJIMA MOGU UKLJUČIVATI SLJEDEĆE:

Osiguranje pristupačnosti informacija o demokratskim vrijednostima

Osiguranje pristupačnosti kroz korištenje vizualnih pomagala kao što su projekcije, prezentacije ili grafike kako bi se vizualno prikazali temeljne demokratske vrijednosti kao i prisutnost tumača znakovnog jezika koji će prenosići informacije i omogućiti učenicima oštećena sluha aktivno sudjelovanje u raspravama o demokratskim vrijednostima temeljni su načini prilagodbe.

Organizacija edukativnih aktivnosti o demokratskim vrijednostima

Organizacija radionice, predavanja ili panele u kojima će se raspravljati o temeljnim demokratskim vrijednostima kao što su mir, nenasilje, ljudska prava, jednakost, tolerancija i solidarnost, naravno uz prilagođene materijale i pomagala za komunikaciju.

Poticanje razumijevanje utjecaja djelovanja na zajednicu

Potrebno usmjeriti učenike kako bi razumjeli kako djelovanje pojedinaca, organizacija i institucija može utjecati na zajednicu u skladu s temeljnim demokratskim vrijednostima.

To se može postići kroz organizaciju diskusija i aktivnosti koje će omogućiti učenicima oštećena sluha da izrazi svoje mišljenje o tome kako djelovanje može promicati ili proturječiti demokratskim vrijednostima.

Poticanje samostalnog osmišljavanja i provođenja aktivnosti u skladu s demokratskim vrijednostima

Poticanje učenika s oštećenjem sluha na samostalno osmišljavanje i provođenje aktivnosti usmjerene na rješavanje problema u skladu s demokratskim vrijednostima zajednice je iznimno važno. Da bi tako nešto bilo moguće potrebno je pružiti podršku i resurse za razvoj ideja, planiranje aktivnosti i mobilizaciju zajednice za sudjelovanje.

Prepoznavanje i nagrađivanje angažmana u skladu s demokratskim vrijednostima

Potrebno je prepoznati napore i pohvaliti doprinos učenika oštećena sluha u promicanju i djelovanju u skladu s demokratskim vrijednostima. To se može postići i kroz organizaciju internih ceremonija dodjele priznanja kako bi se istaknuli angažmani učenika.

„Cilj 4 / Razviti kritičko razumijevanje društvenih, ekonomskih i političkih procesa te oblika uključenosti u donošenje odluka u zajednici

4.1 Učenica istražuje i analizira društvene, ekonomске i političke procese u zajednici iz perspektive temeljnih demokratskih vrijednosti.

4.2 Učenica poznaje i razumije oblike i procedure demokratskog odlučivanja u zajednici i može pronaći primjereno oblik sudjelovanja u odlučivanju u konkretnoj situaciji.“

https://www.zagreb.hr/userdocsimages/arhiva/odgoj_obrazovanje_spot/ZAG.pdf

SMJERNICE ZA PRILAGODBU I AKTIVNOSTI ZA OSOBE OŠTEĆENA VIDA S CILJEM RAZVIJANJA KRITIČKOG RAZUMIJEVANJA DRUŠTVENIH, EKONOMSKIH I POLITIČKIH PROCESA TE OBLIKA UKLJUČENOSTI U DONOŠENJE ODLUKA U ZAJEDNICI UKLJUČUJU SLJEDEĆE:

Pristupačnost informacija o društvenim, ekonomskim i političkim procesima

Osiguranje resursa poput pisane materijale u prilagođenim formatima, kao što su veliki fontovi, Brailleovo pismo ili elektronički formati koji su pristupačni osobama oštećena vida, temelj su za kvalitetnu provedbu. Također preporuča se korištenje auditivnih pomagala kao što su govorni opisi, zvučni zapisi ili audioknjige kako bi se pružile detaljnije informacije o procesima koje se istražuju.

Organizacija edukativnih aktivnosti o društvenim, ekonomskim i političkim procesima

Organizacijom predavanja, radionice i diskusije koje će pružiti dublje razumijevanje društvenih, ekonomskih i političkih procesa u zajednici jedan je od načina približavanja ovih pojmove i procesa učenicima. Potrebno je osigurati da sudionici imaju mogućnost postavljati pitanja i izražavati svoje stavove, te koristite alternativne metode komunikacije kao što su tumači znakovnog jezika ili pisanih komunikacijskih pomagala.

Upoznavanje s oblicima demokratskog odlučivanja u zajednici

Potrebno je prilagoditi informacije o oblicima demokratskog odlučivanja kako bi bile pristupačne osobama oštećena vida. To može uključivati tumačenje pisanih materijala, usmenu raspravu ili audiovizualne prezentacije. Važno je osigurati da osobe oštećena vida budu upoznate s procedurama donošenja odluka u zajednici i da imaju priliku sudjelovati u tim procesima.

Poticanje aktivnog sudjelovanja u donošenju odluka

Učenicima oštećena vida potrebno je pružiti priliku i stvoriti uvjete da istraže i analiziraju društvene, ekonomski i političke procese iz perspektive temeljnih demokratskih vrijednosti.

Poticati ih da samostalno pronađu primjerene načine sudjelovanja u donošenju odluka u zajednici, kao što su sudjelovanje u javnim raspravama, davanje prijedloga ili aktivno sudjelovanje u organizacijama koje se bave tim pitanjima.

Pružanje podrške i resursa za samostalno istraživanje i angažman

Potrebno je osigurati pristupačne izvore informacija, kao što su digitalne platforme, zvučni zapisi ili posebno prilagođene knjige kao i pružiti podršku u razvoju vještina istraživanja, analiziranja i artikuliranja stavova, kako bi učenici oštećena vida mogle samostalno sudjelovati u donošenju odluka.

SMJERNICE ZA PRILAGODBU I AKTIVNOSTI ZA OSOBE OŠTEĆENA SLUHA S CILJEM RAZVIJANJA KRITIČKOG RAZUMIJEVANJA DRUŠTVENIH, EKONOMSKIH I POLITIČKIH PROCESA TE OBLIKA UKLJUČENOSTI U DONOŠENJE ODLUKA U ZAJEDNICI UKLJUČUJU SLJEDEĆE:

Pristupačnost informacija o društvenim, ekonomskim i političkim procesima

Nužno je prilagoditi pisane materijale na ili osigurati tumača znakovnog jezika a preporuča se korištenje vizualnih i grafičkih prikaza informacija kako bi se olakšalo razumijevanje kompleksnih društvenih, ekonomskih i političkih procesa.

Nadalje, preporuča se i organizacija edukativnih aktivnosti o društvenim, ekonomskim i političkim procesima gdje će se pružiti prilike za grupne diskusije i razmjenu mišljenja kako bi se potaklo kritičko razmišljanje i analiza društvenih, ekonomskih i političkih procesa.

Upoznavanje s oblicima demokratskog odlučivanja u zajednici

Osiguravanje pristupa informacijama o različitim oblicima demokratskog odlučivanja, kao što su javne rasprave, konzultacije i referendum. Preporuča se pružanje konkretnih primjera i situacija u kojima osobe oštećena sluha mogu sudjelovati u donošenju odluka, te predstavljanje njihove uloge i postupaka u tim situacijama.

Poticanje aktivnog sudjelovanja u donošenju odluka

Potrebno je kontinuirano poticati učenike oštećena sluha da istražuju i analiziraju društvene, ekonomski i političke procese iz perspektive temeljnih demokratskih vrijednosti.

Preporuča ih se poticati da pronađu načine sudjelovanja u donošenju odluka u zajednici, kao što su sudjelovanje u radnim skupinama, davanje povratnih informacija i prijedloga te aktivno praćenje političkih procesa.

Pružanje podrške i resursa za samostalno istraživanje i angažman

Potrebno je pružiti podršku u razvoju vještina analize, donošenja informiranih stavova i artikulacije mišljenja kako bi učenici oštećena sluha mogli aktivno sudjelovati u donošenju odluka u zajednici kao i osigurati pristup informacijama i resursima na znakovnom jeziku kako bi osobe oštećena sluha mogle samostalno istraživati društvene, ekonomski i politički procese.

„Cilj 5 / Razviti vještine i stavove potrebne za brižan odnos prema drugima i odgovorno djelovanje u zajednici

5.1 Učenica osmišljava aktivnosti koje su potaknute solidarnošću i empatijom i sudjeluje u volonterskim akcijama.

5.2 Učenica primjenjuje vještine aktivnog slušanja, i govorenja, i suradnje te nenasilnog rješavanja sukoba.

5.3 Učenica jasno artikulira i iznosi svoje ideje i stavove, primjereno ih obrazlaže i argumentirano raspravlja uvažavajući druge sudionike rasprave.“

https://www.zagreb.hr/userdocsimages/arhiva/odgoj_obrazovanje_spot/ZAG.pdf

SMJERNICE ZA PRILAGODBU I AKTIVNOSTI ZA OSOBE OŠTEĆENA VIDA S CILJEM RAZVIJANJA VJEŠTINA I STAVOVA POTREBNIH ZA BRIŽAN ODNOS PREMA DRUGIMA I ODGOVORNO DJELOVANJE U ZAJEDNICI (CILJ 5) UKLJUČUJU SLJEDEĆE:

Poticanje sudjelovanja u volonterskim akcijama

Potrebno je osigurati informacije o volonterskim mogućnostima prilagođene osobama oštećena vida, kao što su volontiranje u lokalnim organizacijama ili sudjelovanje u humanitarnim projektima.

Pružanje podrške učenicima u osmišljavanju aktivnosti koje promiču solidarnost i empatiju prema drugima, uzimajući u obzir njihove interese i sposobnosti.

Razvijanje vještina komunikacije i suradnje

Pružanje prilika za “vježbanje” vještina aktivnog slušanja, govorenja i suradnje kroz grupne aktivnosti, rasprave i timski rad. Potrebno je osigurati upotrebu prilagođenih komunikacijskih alata, poput taktilnog znakovnog jezika ili tehnologije za pomoć pri komunikaciji.

Razvijanje vještina nenasilnog rješavanja sukoba

Educiranje o strategijama nenasilnog rješavanja sukoba, kao što su komunikacija, pregovaranje i pronalaženje zajedničkih rješenja iznimno je važno za razvoj učenika. Potrebno je kontinuirano poticati učenike da primjenjuju te vještine u svakodnevnim situacijama te približiti razumijevanje perspektiva drugih ljudi.

Razvijanje vještina argumentiranja i raspravljanja

Potrebno je organizirati aktivnosti poput simulacija rasprava ili debate kako bi se potaklo uvažavanje različitih mišljenja i razmjena argumentiranih stavova, te pružati podršku u razvoju sposobnosti jasnog izražavanja ideja i stavova, uz pravilno obrazlaganje i argumentiranje. Isto tako naglasak je potrebno staviti i na važnost slušanja i poštovanja mišljenja i stavova drugih sudionika rasprave kroz razvijanje vještina konstruktivnog pružanja i prihvaćanja povratnih informacija te da izraze svoje stavove na način koji uvažava druge.

SMJERNICE ZA PRILAGODBU I AKTIVNOSTI ZA OSOBE OŠTEĆENA SLUHA S CILJEM RAZVIJANJA VJEŠTINA I

STAVOVA POTREBNIH ZA BRIŽAN ODNOS PREMA DRUGIMA I ODGOVORNO DJELOVANJE U ZAJEDNICI (CILJ 5) UKLJUČUJU SLJEDEĆE:

Poticanje sudjelovanja u volonterskim akcijama

Potrebno je osigurati informacije o volonterskim mogućnostima prilagođene osobama oštećena sluha, kao što su volontiranje u organizacijama koje se bave slušnim poteškoćama ili sudjelovanje u projekcijama filmova s prilagođenim titlovima te poticati učenike u osmišljavanju aktivnosti koje promiču solidarnost, empatiju i pomaganje drugima.

Razvijanje vještina aktivnog slušanja, govorenja i suradnje

Preporuča se poticanje vještina pisane komunikacije i suradnje, uključujući jasno izražavanje misli i ideja te sudjelovanje u timskim zadacima. Potrebno je educirati učenike o vještinama aktivnog slušanja, kao što su praćenje usmenih uputa, praćenje konverzacije i interpretacija neverbalnih znakova.

Nenasilno rješavanje sukoba

Educiranje učenika o strategijama nenasilnog rješavanja sukoba, kao što su komunikacija, pregovaranje, slušanje i traženje kompromisa kao i poticanje na primjenjivanje vještina u različitim situacijama, uključujući sukobe s vršnjacima ili problematične situacije u zajednici od iznimne je važnosti.

Razvijanje vještina artikulacije i argumentacije

Poželjno je razvijati sposobnosti jasnog iznošenja ideja i stavova učenika te njihovog obrazlaganja i argumentiranja kroz poticanje sudjelovanja u debatnim klubovima, izlaganjima ili radionicama koje promiču vještine artikulacije i argumentacije.

Uvažavanje drugih sudionika rasprave

Važno je, kod učenika, razvijati empatiju, uvažavanje i sposobnost slušanja mišljenja drugih sudionika rasprave, bez obzira na njihovu slušnu sposobnost. Također potrebno se poticati sve učenike da pažljivo prate neizgovorene znakove ili vizualne pomagala kako bi bolje razumjeli tuđe perspektive.

3.2. TEME

"LJUDSKA PRAVA I SLOBODE KAO VRIJEDNOSTI U ZAJEDNICI"

DA BI TEMA "LJUDSKA PRAVA I SLOBODE KAO VRIJEDNOSTI U ZAJEDNICI" BILA PRILAGOĐENA OSOBAMA OŠTEĆENA VIDA ILI SLUHA, MOGU SE PRIMIJENITI SLJEDEĆE PRILAGODBE I AKTIVNOSTI:

Prilagodbe za osobe oštećena vida

Osigurajte pristup informacijama putem pisanih materijala u prilagođenom obliku, kao što su Braillevo pismo, tiskani materijali velikim slovima ili digitalni tekstovi koji se mogu koristiti uz pomoć čitača zaslona.

Koristite opisne i jasne jezične opise kako biste prenijeli koncepte ljudskih prava i sloboda.

Upotrijebite audio opise ili audioknjige kako biste omogućili pristup informacijama putem slušanja.

Organizirajte grupne rasprave i diskusije u kojima se jasno označava redoslijed govornika i koristi verbalna komunikacija koja omogućuje sudjelovanje svih.

Prilagodbe za osobe oštećena sluha

Osigurajte pristup informacijama putem znakovnog jezika, koristeći kvalificirane tumače znakovnog jezika za prevodenje sadržaja.

Koristite vizualne pomagala poput grafikona, dijagrama ili infografika kako biste ilustrirali koncepte ljudskih prava i sloboda.

Osigurajte da se rasprave i prezentacije jasno vide putem projekcije teksta, titlova ili znakova tijekom prezentacija.

Potaknite korištenje tehnologije poput komunikacijskih aplikacija s prijevodom u stvarnom vremenu kako bi se omogućila učinkovita komunikacija.

Aktivnosti prilagođene osobama oštećena vida ili sluha

Organizirajte radionice o ljudskim pravima koje uključuju interaktivne vježbe i zadatke, koristeći prilagođene materijale i komunikacijske tehnologije.

Potaknite sudionike da istraže primjere kršenja ljudskih prava u zajednici putem istraživanja, intervjuiranja i proučavanja izvora informacija.

Organizirajte gostujuće predavanje ili panel raspravu s braniteljima ljudskih prava kako bi sudionici mogli čuti iz prve ruke iskustva i perspektive tih pojedinaca.

Potaknite sudionike da izraze svoje ideje i stavove putem različitih modaliteta, kao što su pisani eseji, govorni nastupi ili umjetnički izrazi.

"ODLUČIVANJE I VAŽNOST DJELOVANJA U DEMOKRACIJI"

DA BI TEMA "ODLUČIVANJE I VAŽNOST DJELOVANJA U DEMOKRACIJI" BILA PRILAGOĐENA OSOBAMA OŠTEĆENA VIDA ILI SLUHA, POTREBNO JE PRIMIJENITI SLJEDEĆE PRILAGODE BE I AKTIVNOSTI:

Prilagodbe za osobe oštećena vida

Osigurajte pristup informacijama putem pisanih materijala u prilagođenom obliku, kao što su brajeva pisma, tiskani materijali velikim slovima ili digitalni tekstovi koji se mogu koristiti uz pomoć čitača zaslona.

Koristite jasne i opisne jezične opise kako biste prenijeli koncepte odlučivanja i demokracije.

Upotrijebite audio opise ili audioknjige kako biste omogućili pristup informacijama putem slušanja.

Organizirajte grupne rasprave i diskusije u kojima se jasno označava redoslijed govornika i koristi verbalna komunikacija koja omogućuje sudjelovanje svih.

Prilagodbe za osobe oštećena sluha

Osigurajte pristup informacijama putem znakovnog jezika, koristeći kvalificirane tumače znakovnog jezika za prevodenje sadržaja.

Koristite vizualne pomagala poput grafikona, dijagrama ili infografika kako biste ilustrirali koncepte odlučivanja i demokracije.

Osigurajte da se rasprave i prezentacije jasno vide putem projekcije teksta, titlova ili znakova tijekom prezentacija.

Potaknite korištenje tehnologije poput komunikacijskih aplikacija s prijevodom u stvarnom vremenu kako bi se omogućila učinkovita komunikacija.

Aktivnosti prilagođene osobama oštećena vida ili sluha

Organizirajte radionice o demokraciji koje uključuju interaktivne vježbe i zadatke, koristeći prilagođene materijale i komunikacijske tehnologije.

Potaknite sudionike da istraže primjere odlučivanja i djelovanja u demokraciji putem istraživanja, intervjuiranja i proučavanja izvora informacija.

Organizirajte gostujuće predavanje ili panel raspravu s predstavnicima političkih institucija, organizacija civilnog društva ili medija kako bi sudionici mogli čuti različite perspektive i iskustva.

Potaknite sudionike da izraze svoje ideje i stavove putem različitih modaliteta, kao što su pisani eseji, govorni nastupi ili umjetnički izrazi.

"JAVNO DOBRO, DRUŠTVENE KARAKTERISTIKE I AKTERI U ZAJEDNICI"

DA BI TEMA "JAVNO DOBRO, DRUŠTVENE KARAKTERISTIKE I AKTERI U ZAJEDNICI" BILA PRILAGOĐENA OSOBAMA OŠTEĆENA VIDA ILI SLUHA, POTREBNO JE PRIMIJENITI SLJEDEĆE PRILAGODBE I AKTIVNOSTI:

Prilagodbe za osobe oštećena vida

Osigurajte pristup informacijama putem pisanih materijala u prilagođenom obliku, kao što su Brailleeva pisma, tiskani materijali velikim slovima ili digitalni tekstovi koji se mogu koristiti uz pomoć čitača zaslona.

Koristite jasne i opisne jezične opise kako biste prenijeli koncepte javnog dobra, društvenih karakteristika i uloga aktera u zajednici.

Upotrijebite audio opise ili audioknjige kako biste omogućili pristup informacijama putem slušanja.

Organizirajte grupne rasprave i diskusije u kojima se jasno označava redoslijed govornika i koristi verbalna komunikacija koja omogućuje sudjelovanje svih.

Prilagodbe za osobe oštećena sluha

Osigurajte pristup informacijama putem znakovnog jezika, koristeći kvalificirane tumače znakovnog jezika za prevođenje sadržaja.

Koristite vizualne pomagala poput grafikona, dijagrama ili infografika kako biste ilustrirali koncepte javnog dobra, društvenih karakteristika i uloga aktera u zajednici.

Osigurajte da se rasprave i prezentacije jasno vide putem projekcije teksta, titlova ili znakova tijekom prezentacija.

Potaknite korištenje tehnologije poput komunikacijskih aplikacija s prijevodom u stvarnom vremenu kako bi se omogućila učinkovita komunikacija.

Aktivnosti prilagođene osobama oštećena vida ili sluha

Organizirajte terenske posjete različitim prostorima i ustanovama u zajednici kako bi sudionici mogli doživjeti javna dobra i društvene karakteristike izravno.

Potaknite sudionike da istraže primjere prepreka u ostvarivanju javnih dobara putem intervjeta, istraživanja ili virtualnih tura.

Organizirajte interaktivne radionice koje uključuju kreativne izraze kao što su likovno ili dramsko stvaralaštvo kako bi se istražile vrijednosti, povjerenje i siromaštvo u zajednici.

Potaknite sudionike da sudjeluju u simulacijama odlučivanja i raspravama o politikama redistribucije i socijalnoj pravdi kako bi se razumjelo njihov utjecaj na zajednicu.

"ZAJEDNICE RAZLIČITIH"

**DA BI TEMA "ZAJEDNICE RAZLIČITIH" BILA
PRILAGOĐENA OSOBAMA OŠTEĆENA VIDA ILI SLUHA,
MOŽETE PRIMIJENITI SLJEDEĆE PRILAGODBE I
AKTIVNOSTI:**

Prilagodbe za osobe oštećena vida

Osigurajte pristup informacijama putem pisanih materijala u prilagođenom obliku, kao što su Brailleeva pisma, tiskani materijali velikim slovima ili digitalni tekstovi koji se mogu koristiti uz pomoć čitača zaslona.

Koristite jasne i opisne jezične opise kako biste prenijeli koncepte različitih identiteta, diskriminacije i primjera solidarnosti.

Upotrijebite audio opise ili audioknjige kako biste omogućili pristup informacijama putem slušanja.

Organizirajte grupne rasprave i diskusije u kojima se jasno označava redoslijed govornika i koristi verbalna komunikacija koja omogućuje sudjelovanje svih.

Prilagodbe za osobe oštećena sluha

Osigurajte pristup informacijama putem znakovnog jezika, koristeći kvalificirane tumače znakovnog jezika za prevodenje sadržaja.

Koristite vizualne pomagala poput grafikona, dijagrama ili infografika kako biste ilustrirali koncepte različitih identiteta, diskriminacije i primjera solidarnosti.

Osigurajte da se rasprave i prezentacije jasno vide putem projekcije teksta, titlova ili znakova tijekom prezentacija.

Potaknite korištenje tehnologije poput komunikacijskih aplikacija s prijevodom u stvarnom vremenu kako bi se omogućila učinkovita komunikacija.

Aktivnosti prilagođene osobama oštećena vida ili sluha

Organizirajte panel diskusije s gostima koji predstavljaju različite identitete kako bi sudionici mogli čuti različite perspektive i iskustva.

Potaknite sudionike da istraže primjere predrasuda, stereotipa i diskriminacije putem istraživanja, intervjuja ili izrade medijskih projekata.

Organizirajte grupne radionice o važnosti tolerancije i pluralizma, koristeći interaktivne metode poput uloga, simulacija ili grupnih igara.

Potaknite sudionike da istraže primjere solidarnosti u njihovoј zajednici putem istraživanja slučajeva, analize medija ili razgovora s lokalnim aktivistima.

Organizirajte kulturne događaje koji promiču razumijevanje i poštovanje različitih identiteta, kao što su izložbe, predstave ili koncerti.

"ZAJEDNICE U KONTEKSTU ODRŽIVOSTI"

**DA BI TEMU "ZAJEDNICE U KONTEKSTU ODRŽIVOSTI"
PRILAGODILI OSOBAMA OŠTEĆENA VIDA ILI SLUHA,
MOGU PRIMIJENITI SLJEDEĆE PRILAGODBE I
AKTIVNOSTI:**

Prilagodbe za osobe oštećena vida

Osigurajte pristup informacijama putem pisanih materijala u prilagođenom obliku, kao što su Brailleeva pisma, tiskani materijali velikim slovima ili digitalni tekstovi koji se mogu koristiti uz pomoć čitača zaslona.

Koristite jasne i opisne jezične opise kako biste prenijeli koncepte vezane uz održivost, klimatske promjene i društvene pokrete.

Upotrijebite audio opise ili audioknjige kako biste omogućili pristup informacijama putem slušanja.

Organizirajte grupne rasprave i diskusije u kojima se jasno označava redoslijed govornika i koristi verbalna komunikacija koja omogućuje sudjelovanje svih.

Prilagodbe za osobe oštećena sluha

Osigurajte pristup informacijama putem znakovnog jezika, koristeći kvalificirane tumače znakovnog jezika za prevodenje sadržaja.

Koristite vizualne pomagala poput grafikona, dijagrama ili infografika kako biste ilustrirali koncepte vezane uz održivost, klimatske promjene i društvene pokrete.

Osigurajte da se rasprave i prezentacije jasno vide putem projekcije teksta, titlova ili znakova tijekom prezentacija.

Potaknite korištenje tehnologije poput komunikacijskih aplikacija s prijevodom u stvarnom vremenu kako bi se omogućila učinkovita komunikacija.

Aktivnosti prilagođene osobama oštećena vida ili sluha

Organizirajte grupne radionice o razlici između želja i potreba, koristeći primjere iz stvarnog života i poticali diskusiju o održivim životnim stilovima i smanjenju potrošnje.

Koristite vizualne materijale i simulacije koje prikazuju proizvodnju, distribuciju i potrošnju materijalnih dobara kako bi sudionici mogli bolje razumjeti njihov utjecaj na klimatske promjene i bioraznolikost.

Organizirajte panel rasprave s predstavnicima društvenih pokreta za održivost kako bi sudionici mogli čuti njihove perspektive i iskustva te postavljati pitanja.

Potaknite sudionike da istraže lokalne inicijative za održivost i samoodrživost, te da razgovaraju o njihovim iskustvima i mogućnostima u svojoj zajednici.

Uz navedene smjernice za prilagodbu ciljeva i aktivnosti potrebno je naglasiti da bi svaka aktivnost u okviru kurikuluma građanskog odgoja trebala biti prilagođena kako bi se osiguralo aktivno sudjelovanje i uključivanje osoba s invaliditetom, posebno djece i mladih oštećena vida i/ili sluha. Prilagodbe se odnose na različite aspekte, a uključujući komunikaciju, materijale, metode poučavanja i suradnju.

- Aktivnosti se moraju prilagoditi specifičnim potrebama i preferencijama osoba oštećena vida ili sluha kako bi se osiguralo njihovo sudjelovanje i razumijevanje teme.
- Aktivnosti trebaju biti usklađene s konkretnim potrebama i preferencijama osoba oštećena vida ili sluha, te je važno osigurati otvorenu komunikaciju i suradnju kako biste osigurali najbolje iskustvo sudjelovanja u temama koje se obrađuju.
- Nužno je prilagoditi materijale i aktivnosti tako da svi sudionici, uključujući osobe oštećena vida ili sluha, imaju jednak pristup informacijama i mogu aktivno sudjelovati u diskusiji.
- Važno je da prilagodbe i aktivnosti budu fleksibilne i prilagođene individualnim potrebama sudionika s oštećenjem vida ili sluha. Osigurajte otvorenu komunikaciju i suradnju kako biste dobili povratne informacije i prilagodili se njihovim specifičnim potrebama i preferencijama.
- Osim navedenog, uvijek je važno osigurati pristupačnost prostora u kojem se održavaju aktivnosti, kao što su je dovoljno rasvjete i označavanje prostora za lakše kretanje. Također, surađujte s osobama s oštećenjem vida ili sluha kako biste dobili povratne informacije i savjete o dalnjim prilagodbama i poboljšanjima.

4. ZAKLJUČAK

Građanski odgoj, kao važna komponenta obrazovnog sustava, igra ključnu ulogu u formiranju odgovornih građana i aktivnog sudjelovanja u demokratskom društvu. Program građanskog odgoja predstavlja bitan dio školskog kurikuluma, te ima za cilj educirati učenike o temeljnim vrijednostima demokracije, ljudskim pravima, društvenoj odgovornosti i aktivnom građanstvu. Program građanskog odgoja obuhvaća različite teme, uključujući ljudska prava, građanske dužnosti, politički sustav, ekološku svijest, rodnu ravnopravnost i mnoge druge aspekte društva. Kroz interaktivne metode i aktivnosti, učenici se potiču na razgovor, analizu i kritičko razmišljanje o tim važnim temama.

Ovaj program igra ključnu ulogu u oblikovanju budućih generacija građana koji će doprinijeti razvoju društva i promicanju demokratskih vrijednosti, te je od ključne važnosti da bude prilagođen osobama s invaliditetom kako bi isti ravnopravno od njega izvukli maksimalne benefite.

Kroz provedbu aktivnosti Građanski odgoj za sve!- Strukturirani dijalog o prilagodbi programa građanskog odgoja za OSI u sklopu projekta Jačanje mlađih i djece s invaliditetom za proaktivno djelovanje i povećanje građanske participacije održano je nekoliko ključnih koraka koje su omogućile nastanak ovog Izvještaja, te je stoga Izvještaj također podijeljen u 2 ključna poglavlja.

Drugo poglavlje odnosi se na analizu anketa i utvrđivanje modela prilagodbe gdje je vidljivo što osobe s invaliditetom misle o tome kako bi građanski odgoj trebao izgledati u provedbi, te koji su to modeli prilagodbe da bi se to isto postiglo. Ovo poglavlje istražuje važnost uvođenja inkluzivnih pristupa obrazovanju i aktivnom sudjelovanju osoba s oštećenjem vida ili sluha radi stvaranja društva u kojem svi imaju priliku ostvariti svoje potencijale. Anketom koja je okupila 102 djece i mlađih s oštećenjem vida ili sluha, istražene su njihove potrebe i izazovi. Ispitanici su izrazili nezadovoljstvo razinom prilagodbe informacija, primjenom interaktivnih metoda i informiranošću o svojim pravima. Također, rezultati istraživanja pokazali su nisku razinu sudjelovanja u nastavi i društvenim procesima. Naglašava se potreba za kontinuiranim radom

na stvaranju inkluzivnog obrazovnog okruženja i prilagodbama kako bi se omogućilo aktivno sudjelovanje djece i mlađih s oštećenjem vida ili sluha u društvu i zajednici.

Treće poglavlje se bavi metodama prilagodbe građanskog odgoja za djecu i mlade s oštećenjem vida ili sluha. Istim je važnost prilagodbe kurikuluma kako bi se osigurala ravnopravna participacija ovih osoba u obrazovnom procesu. Prilagođeni kurikulum treba uključivati strategije i metode prilagođene njihovim specifičnim potrebama, uključujući razložljene tekstove, taktične ilustracije, Brailleovo pismo, znakovni jezik i druge pristupačne metode. Inkluzivno okruženje se promovira kroz interaktivne rasprave, grupne projekte i suradničko učenje. Cilj je potaknuti djecu s oštećenjem vida ili sluha da budu aktivni građani kroz sudjelovanje u projektima solidarnosti, volontiranju te razvoju inicijativa za pozitivne promjene u zajednici. Kroz prilagođeni kurikulum, djeca stječu znanje o građanskim temama, razvijaju svijest o društvenim pitanjima te postaju svjesna svoje uloge u društvu.

Metode prilagodbe uključuju prilagodbu nastavnih materijala, interaktivne metode, tehnološku podršku, inkluzivno okruženje, prilagodbu zadataka i ocjenjivanje, korištenje vizualnih i audiovizualnih sredstava, ohrabrvanje i podršku, individualizaciju i usmjerenje te izvještavanje i komunikaciju.

Četvrto poglavlje pruža detaljnije smjernice za prilagodbu prijedloga okvirnog kurikuluma građanskog odgoja "Prijedlog okvirnog kurikuluma izvannastavne aktivnosti Zajednica aktivnih građana - ZAG Za osnovne i srednje škole u gradu Zagrebu", učenicima s oštećenjem vida ili sluha kako bi se osigurala njihova ravnopravna participacija u obrazovnom procesu. Smjernice su strukturirane prema ciljevima i temama navedenim u prijedlogu okvirnog kurikuluma. Smjernice temeljene na postavljenim ciljevima i temama podijeljene su na prilagodbe za učenike s oštećenjem sluha i učenike s oštećenjem vida.

Izvještaj izrađen je na temelju istraživanja i konzultacija s organizacijama civilnog društva i s djecom i mladima oštećena sluha ili vida i kao takav otvoren je za doradu. Ovaj izvještaj zapravo je prijedlog donositeljima odluka u kojem smjeru krenuti kod prilagodbe programa građanskog odgoja prije nego ga se implementira u škole kao konačan.

Izvještaj je izrađen u sklopu projekta "Jačanje mlađih i djece s invaliditetom za proaktivno djelovanje i povećanje građanske participacije"

Projekt „Jačanje mladih i djece s invaliditetom za proaktivno djelovanje i povećanje građanske participacije“ je podržan kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.